

XAVER

časopis banskobystrických bohoslovcov
ročník XVII.

1/2010

Veľkonočné reflexie

Milosrdenstvo za mrežami

Seminárna púť

XAVER

Časopis bohoslovcov
Kňazského seminára
sv. Františka Xaverského v Badíne

vychádza ako občasník
rozširuje sa svojpomocne
ročník: XVII.
číslo: 1/2010

šéfredaktor
Ing. Ján Uhnák

jazyková korektúra
Mgr. Dušan Rončák
Mgr. Michal Válka

teologický poradca
PhDr. Ing. Miroslav Kuric, PhD.

technické spracovanie
Jozef Benčat
coverfoto: Dominik Jáger

adresa redakcie
Kňazský seminár sv. Františka Xaverského
Banská 28
976 32 Badín, Slovakia

tel: (+421) (0) 484182602
e-mail: redakcia@xaver.sk
web: www.xaver.sk
bankové spojenie časopisu
0434002927/0900
cirkevné schválenie
Biskupský úrad B. Bystrica, č. 1377/98

ISSN 1335-2628

Z OBSAHU

<i>Milosrdenstvo za mrežami</i>	6
<i>Púť za kňazmi v roku kňazov</i>	8
<i>Z Bystrice do Vatikánu</i>	20
<i>Veľkonočné reflexie</i>	24
<i>Nebudete ich môcť rozvrátiť</i>	30

šéfredaktor
Ján Uhnák

distribúcia
Peter Lupták

redaktor
Michal Válka

redaktor
František Veverka

redaktor
Peter Piš

redaktor
Miroslav Pintér

Milí čitatelia!

Istý kňaz nosieval so sebou pri návšteve chorých v nemocnici malý kríž. Mnohí z nich totiž na slová kňaza pri vysluhovaní sviatostí nereagujú, pretože sa vzdialili od náboženských úkonov a hanbia sa privolať kňaza, alebo sa boja, či budú ešte po mnohých rokoch vedieť, čo povedať. Keď kňaz takýmto ľuďom predložil pred zrak kríž, ten pôsobil ako katalyzátor. Reakcia mnohých bola veľmi spontánna – dychtivo uchopili kríž, pobožkali ho a vyronili slzy. Raz takto kohosi zaopatril a keď mu držal pred tvárou kríž, pri odchode z nemocničnej izby si všimol, že ho z kúta miestnosti ktosi mávaním ruky privoláva. Vrátil sa a našiel človeka, ktorý už len ťažko komunikoval. Avšak chorý vzal predložený kríž do rúk, vrúcne ho pobožkal a rozplakal sa. Keď prišla manželka na druhý deň dohodnúť jeho pohreb, kňaz jej porozprával, ako ho jej manžel v nemocnici privolať k sebe. Pani s dojatím a úľavou ďakovala Bohu, že vyslyšal jej modlitby za manžela, ktorý v dobe komunizmu udával ľudí pre vieru.

Príbely, ako je tento, ukazujú, že kríž ako symbol bezmocnosti, má pre človeka najväčšiu silu práve v čase, keď sa on sám stáva bezmocným. Pán Ježiš na ňom odovzdal všetko, „stal sa poslušným až na smrť“ (Flp 2,8), aby sa s nami mohol stretnúť tam, kde aj my budeme strácať všetko – vo chvíľach bezmocnosti a smrti. Je to jediná skutočnosť, v ktorej sa s istotou završuje a stretáva rozmanitosť životných ciest ľudí, bod, v ktorom sa všetci zídeme. Je preto veľkým paradoxom, že práve v mene hľadania základu spoločného nažívania ľudí v súčasnej sekulárnej spoločnosti, sa kríž stáva „pohoršením“ a „bláznovstvom“ (1 Kor 1,23). „Nedokázali sme porozumieť tomu, ako by vystavovanie symbolu, ktorý je určite možné spojiť s katolicizmom, mohlo slúžiť rozmanitosti vzdelávania a bolo základom na zachovanie demokratickej spoločnosti“, stálo vo vyjadrení Európskeho súdu pre ľudské práva v známej kauze krížov v talianskych školách. Aj tieto slová ukazujú, že prichádza doba pohoršenia z kríža. Avšak práve v kríži postavil Kristus základ, na ktorom sa s ním cez svoju bezmocnosť a smrť môžu stretnúť všetci ľudia. Kríž je tiež základom, ktorý postavil na prežití zavrhnutia a opustenia, lebo bezmocnosť, bolesť a smrť sú vždy osobné a nik z ľudí tohto sveta nemôže trpieť a zomrieť za iného. Okrem Krista. On chcel byť zavrhnutý a opustený, aby nám v symbole kríža podal najdôležitejšie uistenie, že aj keď budeme bezmocní, aj keď budeme prekračovať prah smrti, on pôjde s nami. A povedie nás do života.

Prajem vám požehnané prežitie sviatkov nášho vykúpenia!

PhLic. Branislav KOPPAL
vyučujúci Filozofiu

Drahí čitatelia, od posledného čísla, ktoré ste držali v rukách ešte na Vianoce, ubehol už ne jeden týždeň a za tú dlhú dobu, ktorá vás delila od ďalšieho čísla sa toho v našom seminári udialo veľa. V skratke si skúsme priblížiť aspoň niektoré udalosti, ktoré utkveli v našej pamäti.

Požehňavanie príbytkov

Krátko po novoročnom nástupe do seminára nás v hneď v nedeľu 10. januára čakala milá udalosť – požehňavanie našich príbytkov. Že ako to vyzereá? Po skončení svätej omše na Sviatok krstu Krista Pána sa presunieme z kaplnky do vstupnej haly nášho seminára, odkiaľ vyrazia štyria diakoni s asistenciou do rôznych častí budovy, aby požehnali všetky dvere a miestnosti za nimi. My ostatní zatiaľ využívame možnosť posledný raz si

s chuťou zaspievať vianočné koledy. Táto „bodka za Vianocami“ má vždy svoje čaro.

Púť do Ríma

Po vyčerpávajúcom a pre mnohých aj namáhavom skúškovom období sme sa spolu s predstavenými a niektorými zamestnancami vydali pookriať na duchu mimo nášho denného prostredia. A tak sme 7. februára vyrazili naprieč vrchmi, dolinami a pustinami tam, kde – ako sa hovorí – vedú všetky cesty, a to do samotného Ríma a dokonca ešte ďalej. Ak sa chcete dozvedieť viac, neváhajte a čítajte v tomto čísle Xavera.

Fašiangový večierok

Ako každý rok, tak ani tento nemohol byť výnimkou a aj napriek tesnému časovému načasovaniu sme sa 16. februára, teda v predvečer Pôstneho obdobia, zišli na fašiangový večierok. Ten býva tradičnou a neoddeliteľnou súčasťou seminárneho života, chvíľou, keď sa stretnú všetci bohoslovci, sestry i predstavení, aby ešte pred začatím pôstu humorným a zábavným programom, ktorý si pripravuje každý ročník, oslávili radosť z okamihov všedného života. Ako obyčajne, hlavný program mal na starosti tretí

ročník. Celý večer sa niesol v duchu radosti a veselosti, ktorá v nás všetkých zanechala príjemný dojem.

Kňaz včera a dnes

V stredu 24. februára sa už tradične ako každý mesiac konalo stretnutie z cyklu prednášok s názvom Kňaz včera a dnes. Prednášajúcimi boli prof. Anton Tyrol a hovorca KBS vdp. Jozef Kováčik. Téma večera sa točila okolo kňaza ako osoby, ktorá komunikuje a sprostredkuje Božie slovo. Obidve prednášky vzbudili nevšedný záujem, ktorý podnietil účastníkov do následnej horlivej diskusie.

Nemocniční kapláni

Hneď na druhý deň sa v našom seminári konalo pod vedením pomocného biskupa Spišskej diecézy Mons. Štefana Sečku stretnutie nemocničných kaplánov. So svojím príspevkom vystúpil vdp. Juraj Jendrejovský, ktorý v ňom analyzoval históriu ako i súčasnú podobu tohto špeciálneho druhu pastorácie.

Stretnutie s rodičmi

Na podnet nás bohoslovcov v sobotu 27. februára prišli do seminára naši rodičia, aby sa stretli nielen s nami, ale najmä s našimi predstavenými. Stretnutie začalo dopoludnia slávnostnou svätou omšou, ktorej predsedal špirituál Ľubomír Grega. Po svätej omši nasledoval v aule seminára dialóg, v ktorom sa rodičom postupne prihovorili všetci predstavení a oboznámili ich so svojou úlohou a so životom v seminári. Posledným bodom stretnutia bol spoločný obed, počas ktorého sa mohli celé rodiny bohoslovcov lepšie spoznať a vzájomne si vymeniť dojmy z príjemne stráveného dňa. Celá akcia sa niesla v príjemnom a rodinnom duchu a vyvolala veľmi pozitívny ohlas na všetkých stranách.

Toto sú udalosti, ktoré rezonovali v našich priestoroch a našich vnútroch za posledné obdobie a my sme sa s vami chceli o ne podeliť. Dúfam, že boli pre vás príjemným nabudením a prajeme Vám príjemný duchovný zážitok z nasledujúcich stránok.

Pozn red.: Pár dní po uzávierke tohto čísla Xavera nás čakalo niekoľko dôležitých udalostí. Horúcim mal byť najmä víkend 19.-21. marca, kedy sa v mali konať celoseminárna krížová cesta (v piatok), celodiecézne Večeradlo Mariánskeho kňazského hnutia (v sobotu) a celodiecézne oslavy jubilea otca biskupa Rudolfa Baláža (v nedeľu). Okrem toho sme sa mali všetci zúčastniť aj na krížovej ceste na banskobystrickej Kalvárii (nedeľa) a na diecéznych kňazských rekolekciách (v pondelok). Toto, a ani nič ďalšie, sa nám však už do tohto čísla nezmestilo.

MILOSRDENSTVO ZA MREŽAMI

*Svätý Ján Mária Vianney povedal, že neexistujú kajúcnici, ktorým by dobrý Boh nemohol odpustiť ich hriechy. Hranice Božieho milosrdenstva sa teda neuzatvárajú ani pred väzením. V Roku kňazov vám prinášame svedectvo kňaza **Marka Porubčana**, ktorý pre Božie milosrdenstvo otvára srdcia odsúdeným v banskobystrickej väznici.*

Katolícku duchovnú službu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody (ÚVTOS), ľudovo povedané vo väzení, väznici či base, je nutné rozdeliť na dve časti. Prvou je duchovná služba poskytovaná príslušníkom zboru väzenskej a justičnej stráže a zamestnancom ústavu a druhou duchovná služba poskytovaná odsúdeným, v prípade ústavu na výkon väzby obvineným. Možno je rozšírená predstava, že kňaz, ktorý pôsobí vo väznici, pracuje výlučne s odsúdenými. Nie je to však pravda. Na prvom mieste je tam kňaz pre príslušníkov a zamestnancov väznice. Každá väznica na Slovensku je zriadená ako personálna farnosť alebo duchovná správa v rámci Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR. Väznica v Banskej Bystrici zatiaľ nie je farnosťou, ale len duchovnou správou, pričom ako jej duchovný správca mám tri miesta svojho pôsobenia:

a) ÚVTOS Banská Bystrica – Kráľová je miestom výkonu trestu so stredným stupňom stráženia. Som kmeňovým príslušníkom tohto ústavu. Odsúdení majú možnosť zúčastňovať sa svätých omši v nedeľu aj v pracovné dni. Okrem toho mám pre nich katechézy, biblické hodiny, modlitbové stretnutia, meditácie, adorácie, modlitby ruženca, križové cesty a pod. Tí, ktorí prejavia záujem o prijatie sviatostí, prechádzajú riadnou prípravou ku konkrétnym sviatostiam. Dôležitou časťou duchovnej služby sú rozhovory s odsúdenými a prítomnosť kňaza priamo medzi nimi na ich oddieloch a izbách.

b) ÚVV Banská Bystrica je miestom výkonu väzby pre obvinených. Do tohto ústavu prichádzam raz do týždňa na osem hodín. Tu je značná časť duchovnej služby postavená na rozhovoroch a počúvaní problémov ľudí, ktorí sa ocitli vo väzbe. Mnohí sú v ťažkých psychických rozpoloženiach a okrem psychológa sa s dôverou obracajú aj na kňaza.

c) LRS Kováčová je liečebno-rehabilitačné stredisko Zboru väzenskej a justičnej stráže. Je tam približne 15 až 20 odsúdených, z väčšej časti žien, ktoré tam vykonávajú chybné, upratovačky a kuchárky, a celkovo réžiu tohto zariadenia. Nie sú strážené a je to tzv. otvorené oddelenie s minimálnym stupňom strázenia. Pravidelne tam prichádzam každú nedeľu. S odsúdenými mám katechézy, rozhovory, spovede a slúžim svätú omšu. Omša tu nie je iba pre odsúdené ženy, ale aj pre príslušníkov, ktorí sú tam na rehabilitáciách alebo rekreáciách.

Kňaz, ktorý pôsobí vo väzení, musí byť zároveň príslušníkom Zboru väzenskej a justičnej stráže. To znamená, že z času na čas si musí obliecť aj uniformu, zúčastniť sa fyzických testov, streliieb a iných aktivít, ktoré sú povinné pre všetkých príslušníkov zboru. Aj z tohto hľadiska je duchovná služba vo väznici špecifická.

Svätý Otec Ján Pavol II. povedal, že „najhorším väzením je zamknuté srdce.“ V týchto slovách spočíva zmysel duchovnej služby vo väzniciach. Ide teda o pomoc odsúdeným, ktorí stratili vonkajšiu slobodu, otvárať „zamknuté srdcia“ a získať vnútornú slobodu. Slová žalmu hovoria: „Pán vyslobodzuje väzňov.“ Tieto slová sa napĺňajú aj dnes, ak tí, ktorým je odňatá vonkajšia sloboda, dokážu odomknúť

svoje zamknuté srdce pre Božiu lásku, Božie milosrdenstvo, Božie odpustenie. Ježiš Kristus hovorí: „Bol som vo väzení a navštívili ste ma.“ Je to skutok milosrdenstva. Skutok lásky urobený chudobným, a teda skutok lásky urobený samotnému Ježišovi Kristovi, ukrytému v chudobných. Duchovná služba vo väzniciach je službou Ježišovi Kristovi a napĺňaním slov evanjelia.

npor. Mgr. Marek PORUBČAN CM

kaplán Zboru väzenskej a justičnej stráže Banská Bystrica - Kráľová

PÚŤ ZA KŇAZMI V ROKU KŇAZOV

Každý máme vo svojom živote vzory. Pre niekoho sú to speváčky a speváci, pre iného herci a umelci, športovci a podobne. Aký bol však koniec ich života a aký príklad si z nich môžeme vziať? Určite u mnohých by sme našli pekné príklady hodné nasledovania a okrem nich aj také, ktoré by bolo lepšie nenasledovať. Dosiahli veľký stupeň dokonalosti v oblasti svojho pôsobenia.

Kde však dosahuje dokonalosť svoj vrchol? Pre nás veriacich jasne v Bohu, ktorý dal bytie všetkým stvoreniam. Oni dosahujú svoj cieľ návratom k nemu. On nás prišiel zachrániť v Kristovi ako jeden z nás a ukázal nám, čo máme robiť, aby sme boli dokonalí. Preto najdokonalejší z ľudí sú tí, ktorí sa mu najviac podobajú. Mnohí z nich žijú aj medzi nami, a nerobia o tom príliš veľký hluk. Ticho čerpajú silu a inšpiráciu zo samotného Krista v častom prijímaní a adoraní Eucharistie, v Božom slove, v modlitbe, v službe bližnému, spoločenstvu, a tak sú aj v dnešnom svete jeho nie virtuálnymi, ale skutočnými svedkami.

Jedným z nich je aj svätý Ján Mária Vianney, ktorý hovorí o kňazoch: „Aj keby ste mali dvesto anjelov, nebudú vás môcť rozhrešiť. Jeden kňaz, akýkoľvek jednoduchý, to urobiť môže. Môže vám povedať: ‚Choď v pokoji, je ti odpustené.‘ Ó, aké vznešené je byť kňazom! Čo to znamená, pochopíme celkom až v nebi... Ak by sme tomu rozumeli už na zemi, zomreli by sme nie od strachu, ale od lásky. Kňaz nie je kňazom pre seba. Sám seba nemôže rozhrešiť. Nevysluhuje si sviatosti. Nie je pre seba, je pre vás. Kňazstvo, to je láska Ježišovho srdca. Keď vidíte kňaza, spomeňte si na Pána.“

Otec Pierre Blanc, kňaz, ktorý pôsobí v Arse dnešnej doby, k tomu píše: „Čím viac sú kňazi orientovaní na Pána, ako je anténa orientovaná na svoj vysielač, tým lepšie prinášajú Pánovo ‚nové víno‘, ktoré chce dávať všetkým ľuďom, ale najmä svojim učeníkom v Cirkvi. Toto víno je jeho slovo, Eucharistia, odpustenie a pokoj.“

Inak povedané, je to on sám, lebo Boh nám nedáva niečo zo seba, on nám dáva seba. Keď sprostredkujeme toto nové víno ľudstvu, netreba doň prilievať našu vodu, teda prispôsobovať podľa našej osobnej chuti to, čo prichádza od Boha. Aby sme skutočne prinášali Boha, musíme kráčať po jedinej ceste, ceste zjednotenia sa s Bohom, teda po ceste svätosti.“

Keďže Ježiš sa dá po tejto ceste svätosti nasledovať rôznymi spôsobmi, ako nám to ukázali cez stáročia mnohí jeho verní, môžeme sa od nich inšpirovať aj my, a to hlavne od tých, u ktorých vnímame, že nás Pán volá kráčať po podobnej ceste ako oni. Preto sme sa aj my bohoslovci aj so svojimi predstavenými a niektorými zamestnancami seminára vybrali na miesta, kde sa tieto naše vzory navrátili k svojej najväčšej Láske. K Láske, ktorá ich povolala k pozemskému životu svedectva o nej. Putovali sme teda k hrobom veľkých svätcov – kňazov služobných aj všeobecných. Urobili sme tak práve v Roku kňazov, ktorý je na to výbornou príležitosťou.

Predstavení nášho seminára hovorili o možnosti tejto púte s otcom Jánom Dubinom, ktorý je kňazom našej Banskobystrickej diecézy, študuje liturgiku v Ríme a zároveň vykonáva službu pomocného pápežského ceremonára. Spolu naplánovali program púte, sväté omše, spôsob dopravy, ubytovanie a ostatné organizačné veci. Otec prefekt Jozef Repko dal nám bohoslovcom možnosť hlasovaním vybrať rôzne miesta v blízkosti Ríma, ktoré by sme mohli navštíviť. Po zvážení mnohých súvislostí zvíťazili tri, o ktorých píšeme samostatné články: Lanciano – miesto eucharistického zázraku, San Giovanni Rotondo – miesto pôsobenia a úmrtia svätého kapucínskeho kňaza Pátra Pia a Assisi – miesto, kde chudobný svätý František znovu obrátil Cirkev k väčšiemu duchovnému bohatstvu. Celá púť bola veľkým požehnaním, a to nielen pre tých, ktorí sa jej zúčastnili, ale aj pre všetkých, za ktorých sme sa tam modlili. Návšteva hrobov našich vzorov nám priniesla novú posilu nasledovať Krista aj ich cestami. Túto posilu chceme rozdávať ďalej, aby sme ňou obohatili tých, s ktorými prideme do kontaktu.

Zo srdca ďakujeme všetkým, ktorí nás obetavo podporili – duchovne aj materiálne – a postarali sa o to, aby táto púť mala taký požehnaný priebeh. Putovať sme mohli najmä zásluhou otca biskupa Rudolfa Baláža a našich predstavených. Osobitná vďaka patrí nášmu sprievodcovi otcovi Jánovi Dubinovi, cestovnej kancelárii AwerTour a aj všetkým ostatným dobrodincom. Nech im to svojimi milosťami odplatí ten, ktorému máme ďakovať najviac – náš Pán!

Pondelok:**LANCIANO****A EUCHARISTIA**

Prvým miestom našej púte, ktoré sme navštívili, bolo mesto Lanciano, vzdialené od Ríma približne 200 km.

Tu sa stal prvý a najvýznamnejší eucharistický zázrak. V 8. storočí tu v Kostolíku sv. Longína slávil svätú omšu istý baziliánsky mních, ktorý v srdci pochyboval o skutočnej prítomnosti Pána Ježiša v Eucharistii. Len čo vyriekol slová premenenia, hostia sa premenili na krvavý kúsok tela a víno v kalichu na krv. Hostia, ktorá sa premenila na telo, a do hrudiek zrazená krv sú uschovávané v monštrancii.

Tento eucharistický zázrak je svedectvom viac ako 1200 rokov. V tomto zázraku sa Pán dotýka srdca a viery človeka viditeľným spôsobom. Na jednej strane je pochybujúci človek a jeho slabá viera a na druhej strane dobrotivý a všemohúci Boh. Boh neodsudzuje človeka, ale ho chápe vo svojej krehkej existencii, vo svojej hriešnosti a slabosti. Tento zázrak je len prejavom Božej láskavosti k nemu, k jeho pochybnostiam. Zázrak dokazuje skutočnosť Zjavenia a potvrdzuje to, že keď sa slúži a koná Kristova obeta, je tu skutočne prítomný Kristus, že v Eucharistii je prítomné skutočné telo a krv nášho Pána. To dáva nádej i istotu, ktorá pramení z viery, že kto je Kristovo telo a pije jeho krv, bude mať večný život.

Eucharistia je tajomstvo viery a zároveň „tajomstvo svetla“. Je to stretnutie so svojím Pánom, so živým Kristom. „Vždy znova, keď ju Cirkev slávi, veriaci môžu istým spôsobom znova prežiť skúsenosť dvoch emauzských učeníkov: ‚Otvorili sa im oči a spoznali ho.‘ (Lk 24, 31).“ (Ecclesia de Eucharistia)

Pri návšteve tohto mesta mi udrela do očí jedna vec. Mesto si žilo svojím pokojným životom. Na prvý pohľad nič nenasvedčovalo na „poklad“, ktorý má uprostred seba. Keď som vstúpil do chrámu, nebolo tu more pútnikov, ale iba pár ľudí kľačiacich pred Eucharistiou. A to je realita i nášho života, duchovného života. Denne je medzi nami prítomný Pán a my si nevedomujeme, kto vlastne prebýva medzi nami a prečo. Sme ľahostajní, urážame ho neveriou. Kristus čaká na nás v Eucharistii, chce nás naplniť svojou milosťou, chce posilniť našu vieru.

Pondelok: Páter Pio a San Giovanni Rotondo

„Cítim stále viac veľkú potrebu odovzdať sa s plnou dôverou Božiemu milosrdenstvu a zložiť v Boha svoju jedinú nádej.“ Túto hlbokú myšlienku zanechal svetu svätec, ku ktorému sme sa vybrali hneď po návšteve Lanciana v prvý deň nášho putovania, svätý Páter Pio.

Nebolo jednoduché po úmornom cestovaní hneď na druhý deň skoro ráno vyraziť na asi 450 kilometrov dlhú cestu, ktorá nás delila od San Giovanni Rotondo, miesta, kde Páter Pio žil a rozdával sa 52 rokov. Cesta však ubiehala rýchlo, čas sme efektívne využili na modlitbu. Na miesto sme dorazili okolo obeda a privítal nás nie práve príjemný vietor. No ten nás neodradil od nášho zámeru ísť v ústrety nevšednému zážitku – vidieť, kde žil Páter Pio.

Po asi ani nie piatich minútach v miestnom autobuse sme vystúpili pred malými obchodíkmi, z ktorých ale väčšina bola vtedy zavretá. Odtiaľ naša cesta viedla popri nemocnici, ktorá bola postavená z iniciatívy svätca ako domov pre zmiernenie bolesti. Na konci tejto cesty sme prišli na malé námestie, kde sme už uvideli kostol, ktorého súčasťou je aj kláštor kapucínov. Kostol volajú Chiesa antica – Starý kostol – a v ňom možno nájsť aj spovednicu Pátra Pia. Páter dal vedľa pôvodného kostola pristaviť väčší, nazývaný Chiesa nuova – Nový kostol, pričom pôvodný kostolík slúži teraz skôr ako kaplnka. Súčasťou celého objektu je aj múzeum, kde sme si mohli prezrieť osobné veci, korešpondenciu, ale aj privátnu izbu Pátra Pia.

Následne sme sa pešo presunuli o niekoľko metrov ďalej, kde iba nedávno vyrástol najnovší a najväčší kostol, zasvätený samému Pátrovi Piovi. V dolnej časti kostola je kaplnka, kde bude neskôr uložené telo svätého kapucína. Steny kaplnky sú nádherne zdobené mozaikami, ktoré sú dielom známeho jezuitu Marka Rupnika, a strop je vyzdobený zlatom, čo dodáva celému priestoru ohromné svetlo a umocňuje zážitok. Hlavný kostol je priestranný a moderne navrhnutý. Po tejto exkurzii sme sa zišli vzdať Pánovi vďaka za prežitý čas svätou omšou v Chiesa antica. Po nej sme sa už vrátili na parkovisko, kde nás čakal autobus pripravený na spätnú cestu do Ríma.

Návšteva v San Giovanni Rotondo v nás zanechala mnoho podnetov na premýšľanie. Jedným z nich bola aj myšlienka svätého Pátra: „Nech je Ježišov pokoj vždy vo vašom srdci a nech vás urobí šťastnými.“

RÍM A UNIVERZALITA CIRKVI

Rím, Roma, Večné mesto, alebo v preklade aj Riečne mesto či Mesto ležiace na rieke. V tejto vyše trojmiliónovej metropole sme strávili tri dni, ktoré nenasýtili len naše oči a uši, ale aj našu dušu.

Hovorí sa, že všetky cesty vedú do Ríma, a tak sme sa aj my nimi nechali „zviest“, aby sme navštívili Večné mesto našej viery. Ubytovali sme sa v Poľskom dome, na periférii Ríma, ktoré našim telám poskytlo pokojný spánok, neporovnateľný s nocou strávenou v autobuse. Katolícky univerzalizmus tohto mesta je jasne viditeľný aj na počte inštitútov, domov a rôznorodných kolégií, medzi ktorými má svoje nezastupiteľné miesto aj Slovenský pápežský ústav svätého Cyrila a Metoda. Ten vznikol ako stredisko slovenských emigrantov v Ríme a prameň náboženskej literatúry pre duchovne podvýživené totalitné Slovensko. Dnes tento ústav hostí slovenských kňazov a bohoslovcov, ktorí študujú na pápežských univerzitách v tomto meste. My sme hneď po príchode do Ríma, v nedeľu 7. februára večer, navštívili túto slovenskú pôdu v Ríme, aby sme v nej slávili sviatočnú eucharistickú obetu, ktorej v tamojšej kaplnke predsedal otec rektor Vojtech Nepšinský. Povzbudení stretnutím so slovenskými sestričkami a občerstvení maďarským gulášom sme sa na noc vrátili do Poľského domu, ktorý sa stal našim prechodným domovom na celý týždeň. Z neho sme vychádzali a do neho sme sa vracali každý Boží deň, v ktorom nám Pán pripravil množstvo zážitkov a prekvapení.

Utorok: V meste umenia a histórie

Vlaky, autobusy, stanice, metro i ulice nám dali jasne pocítiť, že sa nachádzame v meste, v ktorom to žije. Prestupy, nástupy, výstupy, ranné i večerné špičky, celú túto odyseu sme absolvovali spolu s presunom z periférie do centra. Rýchlosť prúdu aj nás nútila pridať do kroku, aby sme stihli vidieť aspoň časť z tých krás, ktoré nám naši sprievodcovia chceli ukázať. A nebolo ich málo.

Hneď v prvý deň nášho putovania po Ríme sme navštívili Vatikánske múzeá. Je to veľkolepý komplex palácov s nespočtelným množstvom sál, salónov, múzeí, galérií, knižníc, kaplniek, chodieb, nádvorí a krásnych záhrad. V priebehu stáročí sa tu zásluhou pápežov zhromaždili tie najvzácnejšie umelecké diela od Michelangela, Raffaella a ostatných majstrov svojich dôb.

Krása a bohatstvo Vatikánskych múzeí nám vyrážala dych a zrýchľovala tep z behu, ktorým sme chceli stihnúť čo najväčšiu časť tohto svetového umeleckého skvostu. Zrejme najvzácnejším miestom bola i pre nás Sixtínska kaplnka – známa ako miesto voľby nového pápeža. Postavili ju v rokoch 1475 – 1483. Maliarska výzdoba premenila túto strohú kaplnku na vzácnu obrazáreň. Sixtus IV. zadal objednávky malieb najlepším maliarom, ako boli Perugino, Botticelli, Ghirlandiao a Cosimo Rosselli a ďalší. Pri práci na strope sa Michelangelo prejavil ako revolučný a pokrokový architekt.

Nádherne prekvapenie nám pripravil otec Pavol Benedik, pôvodcom z Banskobystrickej diecézy, ktorý robí kostolníka v pápežských sakristiách. Ukázal nám miestnosť, kam hneď po zvolení prichádza nový pápež, aby sa pripravil na svoje prvé vystúpenie. Neďaleko tejto Izby plaču sú uložené vzácne pluviály, ornáty, reverendy, ale i osobné veci niektorých pápežov. Najväčšiu pozornosť však u nás vzbudila tiara bl. Jána XXIII., ktorú tu uchovávajú ako symbol pápežskej hodnosti.

Najväčší kresťanský chrám na svete – Bazilika sv. Petra – vyrástol na mieste krvi. Pred dvomi tisícročiami sa tu nachádzal Nerónov cirkus, ktorý dával Rimanom chlieb a hry. Na tomto mieste zahynulo množstvo mučeníkov, ktorí sa tak stali semenom nových kresťanov. Najdôležitejším z nich bol apoštol Peter, ktorý sa tak stal skalou, na ktorej je vybudovaná Cirkev, ktorú sme mohli v Ríme skutočne živo obdivovať.

Ďalším znamením jednoty katolíckej cirkvi bola Lateránska bazilika. Jej vznik sa viaže k prvým slobodným rokom po Milánskom edikte. Stala sa katedrálom rímskeho biskupa a matkou všetkých kresťanských chrámov. Pred touto bazilikou boli pápežom Hadriánom prijatí sv. Cyril a Metod, aby mu odovzdali ostatky sv. Klimenta a prosili o schválenie slovanských bohoslužobných textov. Bola preto pre nás veľká

česť, že sme mohli sláviť svätú omšu, ktorej hlavným celebrantom bol náš otec prefekt Jozef Repko, na takom významnom mieste, ako je Lateránska bazilika. V jej okolí sa nachádza i konštantínovské Baptistérium, Sväté schody zo súdneho paláca Poncia Piláta, ale i Lateránska univerzita, ktorá nám vo svojej menze poskytla možnosť telesného občerstvenia, ktoré sme všetci po namáhavom dni s radosťou prijali.

Streda: Deň výnimočných stretnutí

Streda 10. februára bola dňom výnimočným. Dňom, keď sme mali tiež možnosť načerpať veľa kultúrnych a duchovných zážitkov vo Večnom meste našej viery. Tento deň nám ponúkol ďalšiu šancu na kontemplovanie Božej veľkosti, ktorá spočívala v bohatosti nášho denného programu, ktorý sme sa snažili čo najviac využiť na prehĺbenie našej kresťanskej identity.

Tento deň – podobne ako ostatné „rímske dni“ – sme začínali modlitbou ranných chvál v Poľskom dome Jána Pavla II. Telo sme posilnili výdatnými raňajkami a hneď ráno vyrážali na našu dennú púť. V priebehu dňa sme navštívili Vatikánsky rozhlas, ktorý tak ako za totalitného režimu, aj v dnešnej dobe nepretržite pracuje na šírení evanjeliového posolstva. Absolvovali sme exkurziu vnútri rozhlasu, kde sa uskutočnil aj rozhovor s naším otcom rektorom, ktorý informoval poslucháčov o našej spoločnej púti a o seminárnom živote. Pracovníci slovenskej redakcie nás oboznámili so spôsobom vysielania prostredníctvom súčasnej modernej techniky.

V našom dennom programe sme pokračovali stretnutím s kardinálom Tomkom. Vrcholom dňa a celej návštevy Ríma bolo však stretnutie s dnešným Petrom, Svätým Otcom Benediktom XVI. Stretnutie prebehlo na generálnej audencii, kde nás aj osobitne privítal ako komunitu z badínskeho seminára. Jeho slová ešte stále znejú v našich ušiach. Čo sme nepochopili ušami, počúvali sme aspoň očami. Lebo ako sa hovorí, lepšie je raz vidieť ako stokrát počuť.

Vnútorne spracovať všetko počuté a videné sme mali možnosť počas kratšieho oddychového času v popoludňajších hodinách. Bol to čas relaxu, ktorý každý strávil ľubovoľným spôsobom.

Deň sme zavŕšili slávením svätej omše, celebrovanej naším študijným prefektom Miroslavom Kuricom. Bola to naozaj vzácna chvíľa, keď sme sa mohli poďakovať

za všetky Pánove dobrodenia, ktoré sme dostali počas tohto dňa. A keď už spomínam Božie dary, nemôžem vynechať ani čas večere. Otec rektor nás totiž všetkých pozval na taliansku špecialitu v reštaurácii La Giustiniana neďaleko Poľského domu. Ako sa hovorí, dobrý kresťan dokáže využiť všetko na svoj duchovný rozvoj. A v tomto zmysle to nebola len jednoduchá večera, ale ďalšia šanca na upevnenie bratských vzťahov.

Štvrtok: Čaro kresťanského Ríma

Nasledujúci deň skrýval v sebe veľa námahy a obety, ale aj príjemných spomienok a dobrodružstiev. Jedným z našich cieľov bola návšteva Baziliky sv. Pavla za hradbami, ktorá je tiež tzv. veľkou bazilikou. Kým nebola postavená Bazilika sv. Petra, bola práve táto bazilika najväčšou v Ríme. Pred ňou vidieť sochu Apoštola národov, muža, ktorý nekompromisne žil podľa Kristovho ducha a ktorý na konci života podpísal Kristovo evanjelium aj vlastnou krvou. Veľkú pozornosť si zaslúži

aj interiér tejto baziliky. V centre pozornosti tu stojí gotický baladachýn, pod ktorým sa nachádza hrob sv. apoštola Pavla. Pred jeho ostatkami horí lampa, ktorú pri svojej návšteve Ríma daroval bazilike konštantínopolský pravoslávny patriarcha Athenagoras. Vo vnútri prevláda netypické šero, spôsobené tým, že svetlo prechádza cez zvláštny alabastrový kameň.

Naše kroky ďalej smerovali cez staroveké rímske fóra, Baziliku sv. Klimenta a Baziliku sv. Praxedy k Bazilike Santa Maria Maggiore. Aj návšteva týchto miest so sebou niesla hojné ovocie. Posledne menovaný chrám je známy nielen tým, že v sebe vo vzácnom relikviári uchováva drevené časti z betlehemských jasičiek, ale aj tým, že tu boli pápežom Hadriánom II. v roku 867 schválené liturgické bohoslužobné knihy v staroslovienčine. Tu pri jasičkách nášho Spasiteľa zaznela po prvýkrát svätá omša v tomto jazyku a slová z Betlehema „Sláva Bohu na výsostiach...“ V tejto veľkej mariánskej bazilike, pod pútnickou ikonou Bohorodičky, nazývanej Spása rímskeho ľudu (Salus populi Romani), sme aj my slávili sv. omšu. Výnimočnosť tejto slávnosti podčiarkuje nielen jej hlavný celebrant, náš sprievodca Ján Dubina, ale aj liturgická spomienka Preblahoslavenej Panny Márie Lurdskej.

Ešte predtým, ako sme si pozreli samotnú baziliku, navštívili sme blízke Írske kolégium, v ktorom býva počas svojich štúdií náš ešte minuloročný spolužiak a redaktor Milan Tomaga. Unavení i spokojní vracali sme sa popri Fontáne di Trevi „domov“ a po krátkej noci zamávali Rímu radostným: Ciao!“

Putovať spolu, aby sme sa naučili spolu žiť, zniest' sa, uskromniť sa, podeliť, prijať a vypočuť sa – toto všetko bola pridaná hodnota ovocia našej cesty. Nech nám táto púť do Večného mesta pripomína púť do večného života. Ako nás táto púť niečo stála, aj večnosť s Bohom niečo stojí.

Piatok: FRANTIŠEK A ASSISI

Piatok, posledný deň našej púte. Skoro ráno sme naložili svoje batožiny a vydali sa na spiatočnú cestu na Slovensko. Odchod z Ríma však nebol definitívnym koncom našej púte. Čakal nás ešte jeden dôležitý bod a cieľ. Mestečko Assisi.

Assisi, mesto, ktoré stále dýcha históriou. Na prvý pohľad sa zdá, akoby sa tu čas úplne zastavil. Mesto postavené na úpätí vrchu evokuje v mysli Kristove slová: „Mesto postavené na návrší sa nedá ukryť.“ (Mt 5, 14) A naozaj, odkaz svätých Františka a Kláry nemožno ukryť, nemožno zabudnúť, nemožno obísť.

Prvou zástavkou v tomto meste bol Chrám Panny Márie Anjelskej, ktorý vo vnútri ukrýva starobyľý kostolík – Porciunkulu. Je to miesto, kde František začal svoje dielo. Tu bolo prvé centrum jeho rádu, Rádu menších bratov – františkánov. Hneď ako sme sa z „dolného“ alebo „nového“ Assisi presunuli do horného, nasledovala svätá omša v Kaplnke pokoja, len niekoľko metrov od Františkovo hrobu, od hrobu toho, ktorý sa stal nástrojom Božieho pokoja. Po eucharistickej hostine – svätej omši – sme mali množstvo času, aby sme si pozorne prehládli toto mesto a miesta spojené so životmi týchto svätcov, hlavne Katedrálu sv. Rufína, Baziliku sv. Kláry a v nej kaplnku s krížom, z ktorého Kristus prehovoril k Františkovi, či kostolík San Damiano, ktorý František s toľkou horlivosťou opravoval.

Avšak kto František vlastne bol? Ako sa to všetko začalo?

Pýcha, bohatstvo, sláva, uznanie, bezstarostnosť – hodnoty, pre ktoré žil tento Talian na prelome 12. a 13. storočia. Mladý muž, ktorý si užíval život. Mnohé veci bral na ľahkú váhu. Snažil sa žiť bezstarostným a hýrivým životom, v ktorom išlo len o radosť a zábavu. Meno tohto mládenca bolo Francesco Bernardone. Všetko však zmenilo stretnutie s Kristom. Po tomto stretnutí sa stal z tohto mládenca úplne iný človek, človek, ktorého jeho predchádzajúci život desil. Stal sa mužom, ktorý sa úplne zmenil. Boh sa stal pre neho všetkým. „Boh môj a moje všetko!“ Slová, ktoré žil po celý svoj život. Jeho najväčším bohatstvom už neboli hostiny či drahé šaty, ale Boh, Božia láska, evanjelium, milosť trpieť pre vieru v Ježiša Krista. To bolo pre neho najväčším bohatstvom, ktoré dostal a mohol vlastniť. „Boh môj a moje všetko!“

Francesco Bernardone, muž, ktorý sa po stretnutí s Kristom vydal úplne iným

smerom. Smerom k Bohu. Pýchu vystriedala pokora, bohatstvo sestra chudoba, uznanie sa zmenilo na nepochopenie a pohrdanie od ostatných, bezstarostnosť nahradila zodpovednosť za druhých a ich spásu. A Francesco sa stal „chudáčikom“, ako volali toho, ktorý nosil meno brat František.

Jednoduchosť, pokora, a nesmierna láska sú len kúskom z toho, čo nám chce tento svätec povedať. Život taký udivujúci a taký pokorný je náročným a pritom celkom jednoduchým.

Deň prežitý v Assisi priniesol množstvo momentov a príležitostí na zamyslenie, zastavenie a započúvanie sa. Asi najviac ma oslovil Františkov hrob, pri ktorom som mohol zotrvať v tichej modlitbe dosť dlhú dobu. Keď som sa pozeral na samotný hrob a vnímal okolie, oslovila ma Františkova jednoduchosť. Jednoduchosť svätca, ktorá ho sprevádzala počas života a zostala pri ňom i po smrti. Jednoduchosť, ktorá chce prehovoriť na tomto mieste do srdca každého. Nad Františkovým hrobom sa vypína dvojposchodová bazilika, mohutná a veľkolepá. Dva chrámy s nádherným zariadením i krásnymi maľbami. A jeho hrob? Jednoduchá malá kaplnka, s holými stenami, ale hlavne s duchom modlitby. Tento duch modlitby sa tu dal krájať. Miesto naozaj tajomné. Pri uvažovaní nad Františkovým životom nedá nezastať, neopýtať sa, ako je to so mnou? Nedá nepriznať si a neuznať, že František je muž, ktorý má čo povedať človeku dnešnej doby, ba priam ako keby

patril a mal patriť do našej doby. Dnešný človek strieda množstvo štýlov života, a keď sa pozrieme na Františka, pre neho bol dôležitý len jeden životný štýl a ním bolo evanjelium; nič iné nechcel pretvárať do skutkov, len evanjelium. Na druhej strane bol František mužom nesmiernej úcty a vďaky. Dnes, keď si človek neváži veci, neváži prírodu, neváži človeka František nám hovorí vďakou a chválou. František ďakoval Bohu za všetko, chválil ho za všetko a dokonca i telesnú smrť nazval svojou sestrou.

Láska. Láska ku Kristovi, k človeku, k celému stvoreniu, k evanjeliu. To bol František, muž, ktorý nesmierne miloval. Nasledoval Krista v láske, v láske v radošti, v láske v bolesti.

Peter LUPTÁK, 4. ročník

PŮŤ AKO DUCHOVNÁ OBNOVA

Udalosti druhého februárového týždňa zanechali v nás hlboké stopy, na ktoré budeme spomínať celý život. O osobných dojmoch z našej púte do Ríma sa dozvieme zo svedectiev niektorých ľudí našej seminárnej rodiny.

- 1. Ako vnímaš týždňový pobyt v talianskej zemi?**
- 2. Čo ťa najviac oslovilo počas putovania po svätých miestach?**
- 3. Čo by si odkázal tým, ktorí tam ešte neboli a radi by tam išli?**

Vojtech Nepšinský, rektor

1. Keď sme odchádzali na našu cestu, otec biskup Rudolf nás pri rozlúčkovej svätej omši upozornil, že ju nemáme brať ako exkurziu pre poznávanie umenia, ale ako púť ku hrobom apoštolov. Som rád, že sme túto jeho výzvu splnili, či už pravidelnou bohoslužbou liturgie hodín, denným rozjímaním, každodennou svätou omšou, dennou modlitbou svätých ružencov, prejavmi bratskej lásky počas náročnej cesty v autobuse, ale hlavne sústredenosťou na posvätných miestach. Myslím, že to bola ozajstná púť v Roku kňazov.

2. Rozhodne to bola generálna audiencia u Svätého Otca Benedikta XVI. Boli sme na mnohých dojemných miestach, ako napríklad pri hrobách Jána Pavla II., pátra Pia, svätého Františka z Assisi, svätého Petra, svätého Pavla a tiež pri hrobe nášho vierozvestcu Cyrila-Konštantína. To všetko bolo dojemné, ale vrcholom všetkého bolo stretnutie so Svätým Otcom. Jeho milá slovenčina, úprimné mávanie rukami smerom k slovenskej skupine bohoslovcov z Badína a milý pohľad na publikácie nášho seminára, ktoré sme mu odovzdali s pánom špirituálom. Po návrate k našej skupine bohoslovcov mi ktorýsi z nich povedal: „Pán rektor, zakryte si tvár, lebo vám žiari.“

3. Rozhodne treba cestu plánovať tak, aby sa mohli zúčastniť na generálnej audiencii so Svätým Otcom. Byť v Ríme a nevidieť Svätého Otca, to by bola škoda. Treba si vopred zabezpečiť miestenku. Taktiež je múdre zabezpečiť si sprievodcu, ktorý dokáže priblížiť všetky posvätné miesta kresťanov. Je užitočné, keď je to človek veriaci a dokáže veci objasniť z duchovného hľadiska. Len vtedy, keď sa nasýti duša, je človek na takejto púti spokojný. Patrí sa nám zo srdca poďakovať nášmu sprievodcovi, absolventovi nášho seminára, študentovi na San Anselmo, Jankovi Dubinovi za jeho sprevádzanie Rímom a starostlivosť o nás.

Vladimír Václavík, 4. ročník

1. Osobne som to vnímal ako veľké požehnanie a obrovskú milosť. Tento týždeň znamenal pre mňa takú netradičnú duchovnú obnovu, ktorá svojím spôsobom posilnila každý horizont mojej viery. S týmto úmyslom som tam aj išiel: pri hroboch svätých prosiť o konkrétne dary a milosti pre moje kňazstvo.

2. Každé miesto, mesto, hrob svätého či umelecké kresťanské dielo ma oslovovalo iným spôsobom. Ak sa dokážete zastaviť a chvíľu meditovať, radosť z úžasu vás sprevádza stále.

3. Stojí to zato, aj keď to stojí nemálo síl fyzických i psychických.

Pri návšteve všetkých tých miest, ktoré hovoria o dejinách a viere ľudu, pri pohľade na tú pompéznosť a krásu, kresťan pocíti hrdosť v srdci, že je súčasťou toho všetkého – dejín vyvoleného národa.

Martin Kováč, 3. ročník

1. Pozitívne. Páčilo sa mi, ako si Taliani vážia turistov a tiež ako efektívne využívajú čas cestovania, keď mnohí z nich aj vo vlaku čítali knihu.

2. Výraznejšie ma oslovili dve miesta: Lanciano, kde sa udial eucharistický zázrak, a Porciunkula v Assisi, kde človek môže naozaj cítiť živú atmosféru modlitby. Samotný Rím sa mi tiež páčil, ale atmosféra je tam už viac turistická ako duchovná.

3. Chodte, oplatí sa. Vďaka spoločnej mene, otvoreným hraniciam a podobnej kultúre založenej na kresťanstve sa tam človek cíti ako doma.

Erik Hanzen, diakon, 6. ročník

1. V prvom rade si musíme uvedomiť, že naša cesta do talianskej zeme bola púť. A púť musí sprevádzať modlitba a obeta. Teda túto púť by som definoval ako načerpanie duchovných síl a prehĺbenie svojho vzťahu s Ježišom Kristom. A čo sa týka Talianska, mne sa veľmi páčilo.

2. Najviac ma oslovilo San Giovanni Rotondo, s ktorým je spojená osoba pátra Pia, od ktorého sa mám mnoho čo učiť. Ďalej to bolo stretnutie s pápežom na audiencii a tiež mestečko Assisi, s ktorým je spojená osoba svätého Františka.

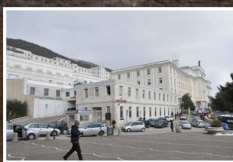
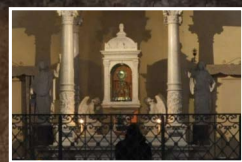
3. Nech sa neboja odovzdať svoj život Kristovi tak ako svätý František, lebo Kristus je v tomto svete naším pokojom a našou istotou.

Veríme, že zážitky z púte nevyprchajú, ale v srdciach všetkých sa premenia na hlboké duchovné hodnoty.

Za odpovede ďakuje Miroslav PINTÉR, 4. ročník

6.2. - 13.2.

2010

LANCIANO - SAN GIOVANNI ROTONDO - RÍM - ASSISI

“Milí seminaristi, prajem vám, nech púť k hrobom Apoštolov počas Roka kňazov posilní vašu vernosť Kristovi, ktorý vás volá, aby ste mu veľkodušne slúžili v bratoch a sestrách.”

Benedikt XVI.

Z BYSTRICE DO VATIKÁNU

Ako sme už písali aj v predošlých článkoch, vo Vatikáne sme mali možnosť navštíviť aj miesta, na ktoré sa nohy každého pútnika nedostanú. Zásľuhu na tom mali najmä otec Pavol Benedik, pápežský sakristián, a otec Ján Dubina, pomocný pápežský ceremonár, ktorý nám s ním sprostredkoval nielen stretnutie, ale aj tento rozhovor. Podobnosť priezviska otca Pavla s menom súčasného Svätého Otca je čisto náhodná. :-)

Páter Pavol, ste Slovák, mohli by ste nám priblížiť okolnosti vášho príchodu do Talianska?

V roku 1984 som emigroval z Banskej Bystrice. Bol som vtedy kostolníkom v Kostole Nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici, a teda som bol zamestnancom farského úradu. Bolo to práve dva týždne pred kňazskými vysviackami a pán profesor Ďurica mi hovoril: „Paľko, len mi tam nezostaňte, lebo sú vysviacky.“ A ja som odpovedal: „Nie, ja sa vrátim, pán profesor.“ Po príchode do Talianska som stretol vtedy arcibiskupa Jozefa Tomka, biskupa Dominika Hrušovského a šiel som do kolégia Nepomucenum, kde som zostal, a na Slovensko som sa v tom čase viac nevrátil. Začal som študovať teológiu na Pápežskej Gregorovej univerzite a v roku 1988 som bol vysvätený za diakona a kňaza. V roku

1989, po páde Berlínskeho múra, som vstúpil do rehole Augustiniánov, ktorú som už predtým dobre poznal a v roku 1993 som zložil slávnostné doživotné sľuby.

Čo je typické pre augustiniánsku rehoľu, ktorej ste členom?

Augustiniánska rehoľa nemá jedinú špecifickú aktivitu, ako ostatné rehole apoštolského bratstva (františkáni, dominikáni a iní). V rôznych častiach sveta sa apoštolát augustiniánov vyjadruje rôznymi formami: od univerzít, farností, misií, publikačnej činnosti či seminárov, až po dobročinnú činnosť, láskavú pomoc chudobným dnešnej doby, alkoholikom, narkomanom, emigrantom či starým ľuďom. Výber činnosti je podmienený potrebami Cirkvi v rôznych dobách a na miestach. Každý augustinián sa zasväcuje Bohu

cez rehoľné sľuby, ktoré sú prameňom života komunity a apoštolskej činnosti: bohoslužba, najmä liturgia hodín. Ďalej je to dokonalý spôsob spoločného života v komunite, pretože komunita v myslí sv. Augustína chce byť na zemi znakom nebeského mesta, obraz – aj keď bledý a nedokonalý – dokonalej jednoty medzi tromi osobami Najsvätejšej Trojice. Potom je to predsavzatie spoločne a individuálne sa rozvíjať štúdiom a apoštolskou činnosťou, venovať sa intelektuálnej a manuálnej práci pre dobro spoločenstva a služba apoštolskej činnosti, ktorá sa musí zrodiť z túžby dať ostatným duchovné bohatstvo. Toto bohatstvo sa získava v komunite a cez to isté spoločenstvo sa ďalej odovzdáva iným. Samozrejme, jedným z nosných pilierov našej charizmy je

interiorita, čiže vnútorný duchovný život každého jedného brata.

Páter Pavol, službu pápežského sakristiána nemôže vykonávať každý. Kedy a ako ste sa k nej dostali?

K tejto službe som sa dostal nepredvídane, ani som s tým nepočítal. Keďže pápežskú sakristiu má už niekoľko storočí na starosti práve komunita Augustiniánov, v máji roku 2006 ma zavolať otec generálny predstavený, či by som zastúpil na jeden rok spolubrata, ktorý vykonával funkciu pomocného sakristiána a odchádzal na iné pôsobisko, s tým, že je to služba brata, nie kňaza. Hoci som bol v tom čase farárom v Perugii, povedal som, že túto službu prijímam. Do služby pomocného sakristiána som nastúpil 11. septembra 2006. Neskôr mi túto službu predĺžili a nakoniec od 1. októbra 2008 ma vymenovali za ochrancu pápežských posvätných vecí, za pápežského sakristiána a tiež za priora miestnej komunity augustiniánov, ktorá sa skladá z troch členov.

V čom sa vaša práca líši od klasického sakristiána? Stretli ste sa už s takouto činnosťou aj skôr, alebo bola pre vás úplne nová?

Služba pápežského sakristiána nespočíva v starostlivosti o kostol, ako to robia zvyčajne kostolníci. Ide tu v prvom rade o starostlivosť o posvätné veci, ktoré používa Svätý Otec pri liturgických sláveniach a tiež starostlivosť o pápežské kaplnky, ktoré sú v Apoštolskom paláci (Sixtínska kaplnka, Pavlínska kaplnka, kaplnka Redemptoris Mater).

Čiže mojou úlohou je starostlivosť o všetky veci, ktoré sa používajú pri sláveniach so Svätým Otcom a ich príprava na samotné slávenie liturgie. Ako som už spomínal, funkciu kostolníka som už robil aj skôr, v Banskej Bystrici, ešte ako laik, ale terazšia služba pápežského sakristiána bola pre mňa úplne nová, pretože jej náplň je podstatne odlišná.

Kto vám pri vašej službe pomáha? Je medzi nimi aj nejaký Slovák?

Pri mojej službe mi pomáhajú ďalší dvaja spolubratia z našej rehoľnej komunity Augustiniánov, ktorá má svoje sídlo v Apoštolskom paláci vo Vatikáne. Jeden z nich pochádza z Peru a druhý z Nigérie. Slovák medzi nami zatiaľ nie je. Samozrejme, vždy spolupracujeme s Úradom liturgických slávení Najvyššieho veľkňaza, na ktorého čele je Mons. Guido Marini, čestný prelát a Maestro pápežských liturgických slávení.

Často sa stretávate so Svätým Otcom? Ako na vás pôsobí?

So Svätým Otcom sa stretávam vždy pri liturgických sláveniach, ktoré on celebruje alebo sa na nich zúčastňuje. Pred samotným slávením mu pripravujem liturgické oblečenie a pomáham mu s obliekaním do rúch a zase po slávení liturgie pomáham Svätému Otcovi pri vyzliekaní rúch. Svätý Otec Benedikt XVI. na mňa vždy pôsobí ako človek ľudský, ktorý má otvorené srdce pre každého, a hlavne ako človek veľmi pokorný. Vždy skrúšene prijme všetko oblečenie, ktoré mu spolu s Mons. Marinim pripravíme; nikdy sa nestalo, že by niečo odmietol, alebo aby si vyberal či preberal. Samozrejme, je to aj veľmi duchovný človek, ktorý sa veľa modlí a veľmi sústredene slávi liturgiu. Ako ste mohli vidieť z jeho liturgických slávení, je človekom meditácie a rád adoruje pred Najsvätejšou Oltárnou sviatosťou. Jeho duchovný život je príkladom pre nás všetkých.

Zažili ste počas vašej služby nejaké neočakávané situácie?

V službe pápežského sakristiána zažije človek veľa nečakaných a prekvapivých udalostí. Teraz mi prichádza na myseľ jedna, keď som vychádzal z príbytku našej komunity, ktorá má vchod rovno do Sala Ducale, čiže na miesto,

v ktorom pred niekoľkými rokmi mali pápeži svoje izby a cez ktorú sa vchádza do Kráľovskej sály, Sixtínskej kaplnky a Pavlínskej kaplnky. Vedel som, že má cez túto sálu prechádzať pápež, ale bolo to už o hodinu neskôr, ako tadiaľ mal ísť. Ako som otvoril dvere, tak predou mnou zrazu stál Svätý Otec. Bolo to pre mňa poriadne prekvapenie, pretože nie je pravidelnosťou stretať pápeža na chodbe každý deň. V nečakanej situácii ma Svätý Otec pozdravil, usmial sa na mňa a pokračoval ďalej.

Čo by ste zaželeli banskobystrickým bohoslovcem a čitateľom časopisu Xavier?

Bohoslovcem prajem, aby ich príprava na poslanie, na ktoré ich povoláva Pán a ktoré im dáva Cirkev, bola veľmi zodpovedná. Nech v tomto čase prípravy naberajú veľa Božej múdrosti, ktorú Pán ponúka aj im počas štúdií, pretože kňaz musí byť v prvom rade mužom Božím, teda nemôže

byť taký, aby sa len zapáčil ľuďom, ktorí ho budú obdivovať a chváliť. V prvom rade kňaz musí hovoriť a konať tak, ako to od neho žiada Boh a Cirkev, a nie ako to chcú od neho počuť veriaci. Možno by som na to použil slová exercitátora dona Enrica Dal Covolo, ktoré nám povedal v tieto dni počas duchovných cvičení vo Vatikáne: Lekár má na vyliečenie chorého veľa liekov na výber. Lekár duše, kňaz, však taký veľký výber nemá, avšak je to práve Božie slovo, ktoré je silnejšie ako všetky lieky. A čitateľom časopisu Xavier vyprosujem od Pána silu, aby najmä modlitbami pomáhali seminaristom na ich ceste ku kňazstvu. Nech sú oporou pre kňazov, aby sa čím viac stotožňovali s Kristom, večným Veľkňazom, lebo bez toho kňaz nie je kňazom a stotožňovanie sa s Kristom znamená stretnúť sa s ním na Golgote na kríži. Tiež povzbudzujem rodiny, aby žili vo svornosti a láske, pretože kňazov budeme mať takých, ako ich vychováme v našich rodinách. Ak sú rodiny rozvadené, je ťažké očakávať od kňazov, ktorí v nich vyrástli, že budú prinášať do svojich farností pokoj. Ale treba povedať, že Božia milosť je vždy väčšia a silnejšia ako všetko to, čo vidíme a čoho sme svedkami.

Otcovi Pavlovi vyprosujeme veľa Božích milostí v jeho krásnej službe.

Za rozhovor ďakuje

Ján UHNÁK, 4. ročník

HĽA, DREVO KRÍŽA !

Slová „Hľa, drevo kríža...“ s výzvou, ktorá si vyžaduje našu odpoveď a adoráciu najväčšej múdrosti kresťana – samotného Kríža. Slová, ktoré sa opakujú už niekoľko rokov, slová obradov Veľkého piatku. A k týmto slovám sa pridáva naša odpoveď: „Pod'me, pokloňme sa.“

Hľa, drevo kríža, na ktorom zomrel Spasiteľ sveta!

Asi nikdy sa nám nepodarí úplne pochopiť tú lásku, ktorá priviedla Božieho Syna na kríž. Kto môže povedať, že pozná tajomstvo Kríža, umučenie a utrpenie Krista? V knihe Umučenie Pána Ježiša vo videniach bl. Kataríny Emmerichovej sú zaznačené videnia tejto vizionárky, ktorá vnímala Ježišovo utrpenie od Getsemanskej záhrady až po smrť na kríži. O tom, čo prežívala pri pohľade na kríž, píše: „Plná bolesti som hľadela na nášho Pána na kríži. Moje srdce bolo plné horkosti a hlbokoj lásky k nemu.“ Táto mystička sa skutočne vedela priblížiť ku Kristovi trpiacemu na kríži. Ako je to možné? Je to možné len modlitbou a rozjímaním o kríži a o bolesti s ním spojenej. Páter Pio, svätec obdarený stigmami, svätými ranami nášho Pána Ježiša Krista, raz v jednom liste napísal: „Byť na kríži spolu s Ježišom je nekonečne viac, ako o Ježišovi na kríži len rozjímať.“ A v ďalšom svojom liste uvádza: „Ježiš nie je nikdy bez Kríža, ale ani Kríž nie je nikdy bez Ježiša.“ Okrem týchto spomenutých svätcov nás aj ostatní duchovní otcovia svojím životom povzbudzujú, aby sme aj my mali v úcte tento Kristov kríž a utrpenie.

Pod'me, pokloňme sa!

Toto je naša odpoveď na zvolanie kňaza. Ale položme si otázku: Čo sa skrýva za touto odpoveďou? Je v nás naozaj túžba prísť ku krížu a pokloniť sa, alebo je toto zvolanie len akosi slovnou odpoveďou, ktorá pri každoročnom opakovaní stratila pre nás zmysel? Po veľkopiatočkových obradoch máme možnosť prísť ku krížu a uctiť si ho. Táto možnosť sa v našich chrámoch ponecháva až do obradov Bielej soboty. Pokľaknutie je brané ako znak pokory, ale aj tento zvyk môže byť len odbavením si každoročnej povinnosti. Kristus k nám prichádza v spôsoboch, voči ktorým nemôžeme byť chladní a neutrálni. Môže to byť aj v malom dieťati, ku ktorému by sme sa nemali báť skloniť, alebo v trpiacom a starom človekovi, ktorému je potrebné pomôcť. Malé dieťa v nás môže vyvolať úsmev a trpiaci človek súciť. Ak to tak nie je, položme si otázku, či sa z nás nestratila ľudskosť. O to viac sa to dotýka Kristovho utrpenia. Kristus na Kríži si žiada od každého jedného z nás odpoveď. Akú mu dáme?

„Žena, hľa, tvoj syn! – Hľa, tvoja matka!“

„Žízni!“

„Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia!“

SEDEM SLOV KRISTA NA KRÍŽI

„Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ „Je dokonané!“

„Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.“

„Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha...“

Slová, slová, slová... Ako veľa ich denne vyslovíme! Majú však naše slová vždy hodnotu dobra? Slúžia na budovanie, či na rúcanie?

Pane, ty ma učíš, aké potrebné je vážiť slová. Uč ma, Pane, viac mlčať. Pomáhaj mi uvedomovať si význam svojich slov a hovoriť len to, čo treba. Ved' ty si z kríža povedal práve tie slová, ktoré bolo potrebné povedať pre nás a pre našu spásu.

1. „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia!“ (Lk 23,34)

Krista na kríž nepribili len Rimania alebo Židia. Pribili sme ho všetci my, čo hrešíme. Jeho prvé „slovo“ sa teda vzťahuje aj na nás, aj na mňa. A naozaj, hriech má svoje dôsledky, a keby sme ich poznali, z tej sily by sme sa usilovali nerobiť ho. Preto keď zhreším, s ľútosťou mám volať: „Otče, odpusť mi, lebo neviem, čo robím!“ Možem si dovoliť povedať to, ved' z Kríža tieto slová za mňa neustále prosí Ježiš.

Pane, pomáhaj mi uvedomovať si nezmyselnosť hriechu. Ježišu, chcem ti vzdávať vďaka za to, že prosiš Otca za zhladenie môjho hriechu.

2. „Veru, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji.“ (Lk 23,43)

Svet je podobný lotrom na kríži. Mnohí ľudia obviňujú Boha za to, že svet je zlý, a pritom príčinou jeho zloby sú oni sami. Tí ale, ktorí obrátia svoj pohľad aj na seba, uvidia pravdu a spoznajú svoj hriech. Zahriaknu bezbožných a prosia o milosrdenstvo. Len tejto druhej skupine môže Pán prisľúbiť raj, pretože tí prví by mu na jeho prisľub mohli povedať: „A čo ja mám z tvojho raja? Ja chcem ísť dolu z kríža!“ Preto je veľmi dôležité neobviňovať Boha za svoj hriech, ale skôr uvedomiť si svoju vinu a prosiť o milosrdenstvo. Slová, ktoré povedal Ježiš kajúcemu lotrovi, povie v tomto prípade celkom isto aj mne.

Pane, pomáhaj mi viac si uvedomovať svoj hriech a prosiť o milosrdenstvo.

3. „Žena, hľa, tvoj syn! – Hľa, tvoja matka!“ (Jn 19,26-27)

Veľmi známa je veta: „Cez Máriu k Ježišovi.“ Avšak táto veta sa dá chápať aj opačne: Cez Ježiša k Márii. A vskutku, ak chcem spoznať Máriu, najlepším, a vlastne jediným spôsobom to možno cez udalosti života jej syna Ježiša. Nech sa pozriem na ktorúkoľvek z týchto udalostí, viac či menej je tu viditeľná Mária. Osobitne to platí pre chvíle Kristovho utrpenia. Pod krížom totiž nemožno nevidieť Máriu. Ona jediná zostala Synovi absolútne verná.

Pane, pomáhaj mi pri pohľade na tvoj kríž osobitne si všímať tvoju prebolestnú Matku.

4. „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ (Mt 27,46)

V tomto štvrtom „slove“ vidieť nádherný kontrast. Na jednej strane tu stojí obrovská úzkosť Trpiaceho, ktorý cíti, že Boh je od neho veľmi vzdialený. Na druhej strane tu však je vrúcne oslovenie toho istého Boha (a Otca), ktoré svedčí o hlbokom vzťahu Trpiaceho so Vzdialeným. Môžeme sa čudovať, ako Ježiš mohol povedať tieto slová, veď Otec bol predsa pri ňom stále a nikdy ho neopustil. No v kontexte a v spojení s týmto oslovením nie je toto „slovo“ vôbec „nebezpečné“. Ak je totiž trpiaci (podobne ako Trpiaci) pevne zakotvený vo vzťahu k Bohu, prežije vo viere aj skutočne veľkú úzkosť a utrpenie.

Pane, pomáhaj mi uvedomovať si, že pre môj každodenný život je najdôležitejší vrúcny vzťah s tebou a pevné zakorenenie v tebe.

5. „Žízni!“ (Jn 19,28)

Áká to musela byť úzkosť, keď ten, ktorý je prameňom živej vody, umieral smädom! Aj dnes Kristus umiera smädom. Umiera v Eucharistii pre nevďačnosť za to, že prichádza k nám. Smädí v blížnych, ktorí čakajú na náš úsmev, milé slovo. Iba ak budem pravidelne čerpať z Prameňa, ktorým je Kristus, budem uhašať jeho smäd po láske. A ešte jedno: Po tomto „slove“ dali Ježišovi piť ocot zo špongie. Musím si aj ja dávať pozor, aby som ho nenapájal octom, napríklad v podobe služby, ktorá bude motivovaná pýchou a sebaláskou.

Pane, pomáhaj mi čerpať z Prameňa, ktorým si ty sám. Daj, aby som uhašal tvoj smäd svojou vďačnosťou za tvoje dary i milým slovom voči blížnym.

6. „Je dokonané!“ (Jn 19,30)

Celý Ježišov život smeroval k tejto chvíli. K tejto chvíli zdanlivej prehry, ale pritom veľkolepého víťazstva, chvíli zdanlivého konca, ale pritom nádherného začiatku, k chvíli zomierania, ale pritom nového života. A naozaj, ak človek pri svojom úsilí sleduje cieľ zhodný s Božím cieľom, ak jeho úsilie bude sledovať Boží zámer, jeho snaha nebude poznať konce, ale len vrcholy. Tak, ako ani Ježiš nepovedal: „Je skončené!“, ale: „Je dokonané!“ Tak, ako ani Ježišova smrť nebola koncom, ale novým začiatkom, vrcholom úsilia, vrcholom vykúpenia.

Pane, pomáhaj mi uvedomovať si, že ak robím Božie veci, moje úsilie nebude mať koniec, ale len vrcholy s požehnaním nového konca. Aj keby tým vrcholom malo byť utrpenie, aj keby tým vrcholom mal byť kríž.

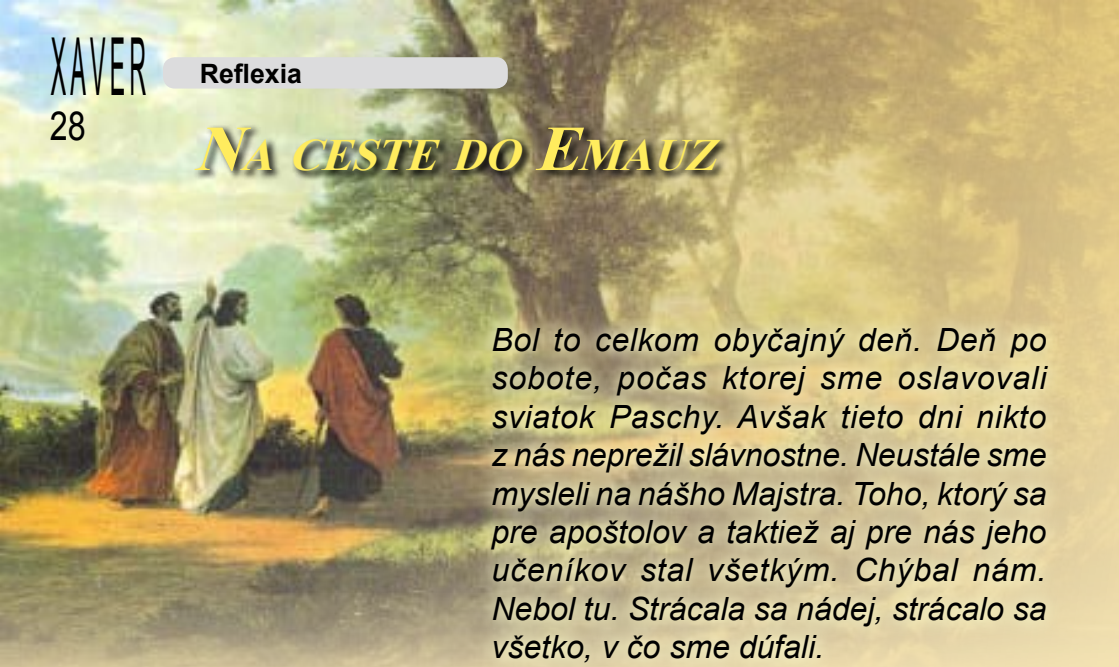
7. „Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha...“ (Lk 23,46)

Ježiš mohol v poslednej chvíli svojho života vysloviť túto vetu len za podmienky, že sa so svojím Otcom spájal aj predtým, že sa s ním veľmi často spájal počas celého života. Vskutku, iba ak takúto vetu hovorím neustále, iba vtedy budem schopný – podobne ako Ježiš – povedať ju aj vo chvíli smrti, vo chvíli poslednej. V takejto chvíli totiž človek myslí najviac na to, na čo myslel celý život. Záver môjho života, jeho zakončenie, bude teda také, aký bol jeho priebeh. Akt dôvery v hodine smrti je podmienený aktmi dôvery v hodinách života.

Pane, pomáhaj mi rásť v dôvere v teba aj v bežných chvíľach, aby som obstál v skúške dôvery aj vo chvíľach mimoriadnych, najmä vo chvíľach úzkostných.

Pane, ty si Slovo, ktoré sa stalo telom. (Jn 1, 18) Ty si svojou smrťou premohol našu smrť, pretože tvoje slová sú Duch a život. (Jn 6, 63) Ty máš slová večného života. (Jn 6, 68) Zachovaj nás vo svojej láske a zmiluj sa nad nami!

NA CESTE DO EMAUZ

Bol to celkom obyčajný deň. Deň po sobote, počas ktorej sme oslavovali sviatok Paschy. Avšak tieto dni nikto z nás neprežil slávnostne. Neustále sme mysleli na nášho Majstra. Toho, ktorý sa pre apoštolov a taktiež aj pre nás jeho učeníkov stal všetkým. Chýbal nám. Nebol tu. Strácala sa nádej, strácalo sa všetko, v čo sme dúfali.

A tak som sa vybral spolu so svojim spoločníkom preč. Musel som odísť, pretože sa vo mne stratila nádej. On bol pre nás všetkým, a teraz tu nie je. Opustili sme Jeruzalem. Zronení a sklamaní. Jeruzalem, mesto nášho kultu, mesto nádejí, mesto, do ktorého každý veriaci Žid putoval niekoľkokrát ročne, aby mohol vstúpiť do chrámu a stretnúť sa s Bohom. Z neho sme odišli.

„Keby som, Jeruzalem, zabudol na teba, nech mi odumrie pravica. Nech sa mi prilepí jazyk na podnebie, keby som nepamätal na teba, keby som Jeruzalem nepovýšil za vrchol svojej radosti.“ (Ž 137) Slová, žalmu, ktoré boli akoby vyznaním viery židovského náboženstva. No v našich srdciach sme toto povedať nemohli. Jeruzalem nebol miestom našej radosti. Museli sme odísť. Nevládali sme ďalej, smútok bol silnejší. A pomyslieť na to, že by sme boli bez neho, neprichádzalo do úvahy.

Mali sme pred sebou asi trojhodinovú cestu. S bolesťou v srdci sme sa medzi sebou rozprávali o všetkom, čo sa stalo. Spomínali sme na nášho Majstra, na chvíle strávené s ním, na chvíle strávené v jeho blízkosti. Cestou sme stretávali množstvo ľudí. Ľudí, ktorí išli opačným smerom, do Jeruzalema. Či vlastne, tým opačným smerom sme išli my. A to sme nevedeli, že ešte v ten istý deň sa budeme ponáhľať späť.

Keď sa tak pozerám na vašu dobu, dobu, v ktorej máte takmer všetko, na čo si pomyslíte, vidím vo vašich očiach smútok a akúsi beznádej. Výdobytky vašej doby vám neprinášajú úplnú radosť, nerobia vás dokonale šťastnými. A aj vy mnohokrát utekáte preč, ako sme my utekali v ten deň z Jeruzalema. Aj vám chýba nádej, tak ako sme ju stratili aj my. No my sme vedeli, čo bolo, respektíve, kto bol prameňom našej nádeje. Ktovie, akú odpoveď by som dostal, keby som sa teraz stretol s niekým z vás a položil mu otázku, z čoho alebo z koho čerpá nádej, čo je pre neho nádejou? My sme to vedeli, ale žiaľ v tých chvíľach sme to považovali za stratené.

Ako sme tak kráčali, zrazu nás stretol jeden pocestný. V tichosti, nenápadne nás dobehol a pripojil sa k nám. Nevedeli sme, kto to je, nevedeli sme, že je to Ježiš. Ešte dnes ma mrzia slová, ktoré som povedal vtedy: „Ty si vari jediný cudzinec v Jeruzaleme, ktorý nevie, čo sa tam stalo v týchto dňoch?“ Jedinému, ktorý naozaj vie, sme povedali, že nevie! Ako veľmi ma to mrzí! Nepoznal som ho. A on kráčal s nami, popri nás, rozprával sa s nami, vysvetľoval nám Písma... Aj sme sa cítili zvláštne, ale nepoznali sme ho. A on bol celý čas pri nás. Aj vy často stretávate mnoho ľudí. Niektorí sa pristavia, niektorých si všimnete, iných necháte tak. On kráča popri vás, tak ako kráčal s nami. Kráča s vami tou istou cestou, tak ako vtedy kráčal s nami.

Bolo nám s ním dobre a ani sme sa nenazdali a prišli sme do Emauz. On išiel ďalej, a tak sme naliehali, aby zostal, veď už išla noc a ísť v noci mohlo byť nebezpečné. Zostal, zasadol si k stolu a začal večerať. A vtedy sa nám otvorili oči! Ten neznámy cudzinec zrazu lámal chlieb, vzdával vďaky a dával nám ho. Urobil presne to isté, čo spomínali apoštoli, keď im pred niekoľkými dňami pri večeri umyl nohy. Bol to on. On žije! Vrátila sa nám radosť, vrátila sa nádej. A potom zrazu zmizol. No my sme si túto radosť nemohli nechať pre seba a ešte v tú hodinu sme vstali a ponáhľali sa do Jeruzalema. Napriek tomu, že nastávala noc.

On žije! A my sme odišli preč, neverili sme jeho slovám, že vstane. Chceli sme zabudnúť. A on? Nezabudol na nás. Hľadal nás. Išiel za nami, keď my sme chceli odísť, skončiť zo všetkým. Neopustil nás, ba naopak, vybral sa za nami. A to je posolstvo vzkrieseného Pána pre nás, ale najmä pre vás. Neopúšťa nás, ale zostáva s nami, ide v našich šľapajach. I vo chvíľach smútku a beznádeje. Tak ako išiel v ten deň s nami. No nenechajte si to pre seba. My sme neváhali vstať, a nezastavila nás ani hlboká noc, ani nebezpečenstvo, ktoré nás mohlo zastihnúť. Tú radosť sme museli priniesť ostatným. A tú radosť musíte priniesť svetu aj vy, pretože Ježiš nám ju daroval a ako hovorí váš dnešný pápež: „Boh nám daroval túto radosť a svet na ňu čaká.“

My sme neváhali. Neváhajte ani vy a nebojte sa vykročiť na „cestu z Emauz.“

Chváliť nám treba slávnych mužov, svojich otcov, podľa ich činov... (Sir 44,1)

Tento rok si pripomíname v našej diecéze vzácné jubileum – 20 rokov od biskupskej vysviacky nášho diecézneho biskupa Rudolfa Baláža.

Mons. Rudolf Baláž sa narodil 20. novembra 1940 v Nevoľnom. V rokoch 1958-1963 študoval na RKCMBF v Bratislave. Napriek dobrým študijným výsledkom mu zásahom komunistickej štátnej moci ani po opakovaných žiadostiach nebolo umožnené ďalšie štúdium. Na kňaza bol vysvätený 23. júna 1963. Jeho prvým kaplánskym miestom bolo v rokoch 1963-1965 Brezno. Nasledovali Krupina, Vrútky, Kláštor pod Znievom a Vrúcko. V roku 1968 sa stal aktúrom Biskupského úradu v Banskej Bystrici. Správcom farnosti Pitelová bol v roku 1971 kvôli odobratiu štátneho súhlasu iba jeden rok. V období rokov 1971-1982 bol mimo pastorácie, pracoval ako traktorista JRD, neskôr ako vodič nákladného auta. Keď mu bol navrátený štátny súhlas, pôsobil od roku 1982 ako správca farnosti Turčiansky Peter. Po páde totalitného režimu bol 14. februára 1990 menovaný a 19. marca vysvätený za banskobystrického biskupa kardinálom Jozef Tomkom – po prvýkrát v histórii biskupstva priamo v Banskej Bystrici. Od roku 1994 do augusta 2000 bol predsedom Konferencie biskupov Slovenska a od septembra 2003 je jej podpredsedom a predsedom Komisie pre katechizáciu a školstvo.

Otec Rudolf je v poradí 15. banskobystrickým biskupom a prvým, ktorý z územia tejto diecézy priamo pochádza. Po nástupe do pastierskej apoštolskej služby najskôr obnovil prerušenú činnosť diecézneho kňazského seminára. Otvoril alebo obnovil činnosť mnohých školských a diecéznych inštitúcií. Pozval na návštevu diecézy pápeža Jána Pavla II., ktorý v Banskej Bystrici 12. septembra 2003 slávil svätú omšu spojenú s otvorením diecéznej synody. Zozbierané závery diecéznej synody v roku 2006 boli publikované v posynodálnom dokumente Zostaň s nami, Pane. V súčasnosti prežíva Banskobystrická diecéza obdobie postupného uskutočňovania záverov diecéznej synody, ktoré sa týkajú rôznych oblastí života spoločnosti a Cirkvi. Za všetky spomeňme aspoň špecializovanú nemocnicu pre liečbu rakoviny prsníka Mammacentrum sv. Agáty a hospic spojený s domovom sociálnych služieb Dom Božieho milosrdenstva, ktoré sú výrazom sociálnej starostlivosti Cirkvi o veriacich i neveriacich.

Otcovi biskupovi Rudolfovi zo srdca ďakujeme za jeho pastiersku starostlivosť a vyprosujeme hojnosť darov Ducha Svätého.

„NEBUDETE ICH MÔŤ ROZVRÁTIŤ“ (Sk 5, 39)

Rada pre históriu, ktorá pracuje pri KBS, nedávno vydala prehlásenie k roku 2010, v ktorom by si mala verejnosť pripomenúť okrúhle výročia, ktoré súvisia so životom Katolíckej cirkvi za uplynulých 50 rokov. Cirkev vo veľkej miere odrážala život občianskej spoločnosti a bola jej súčasťou, preto je dobré, aby sme nezabúdali na osudy nášho národa z nedávnej minulosti.

Hoci sa ľavicové sily nezákonne chopili politickej moci vo februári 1948, tlak voči Cirkvi mal svoje počiatky už po skončení 2. svetovej vojny. Bola tu snaha internovať vplyvných biskupov, kňazov či laikov a vytvoriť skupiny proštátnej Katolíckej akcie, ktoré mali reprezentovať náboženské záujmy proti legálnym hierarchickým štruktúram. V prvých povojnových voľbách vďaka hlavne slovenským katolíkom vysoko zvíťazila Demokratická strana, preto sa útoky ľavičiarov zdvihli najmä proti katolíckej tlači, ktorú postupne zlikvidovali. Na vzniknutú situáciu biskupi reagovali pastierskym listom, na ktorom sa dohodli 15. 6. 1949. Poukazuje sa v ňom, že „tu nejde už o dohodu medzi Cirkvou a štátom, ale ide o podriadenie Rímskokatolíckej cirkvi takej ideológii, ktorá je protikresťanská, ktorá hlása nahradenie náboženstva materializmom a osobuje si pre štát práva i vo veci svedomia, viery a mravov, čo žiadny kresťan nemôže uznať.“ List bol rozširovaný kuriérami a štát ho v kostoloch čítať zakázal. Ak ho niekto z radov kléru čítal, bol automaticky považovaný za protištátny živel. Mnoho kňazov bolo kriminalizovaných a odsúdených vo vykonštruovaných procesoch na dlhoročné väzenie. Na druhej strane boli aj takí, ktorí buď kvôli kariére alebo zo strachu s vládou sympatizovali a na znamenie lojality vytvorili Hnutie katolíckeho duchovenstva, ktoré nereprezentovalo záujmy Cirkvi, ale kolaborantov s nastupujúcim totalitným režimom. 14. októbra 1949 Národné zhromaždenie v Prahe prijalo zákony č. 217 a 218 / 1949 Zb., ktoré úplne, bez zohľadnenia mienky strany, ktorej sa to týkalo, vohnali Cirkev do područia štátu.

Na príklade našej Banskobystrickej diecézy sa malo v praxi ukázať, akým smerom sa bude uberať vzniknutá situácia. Po smrti biskupa Dr. Andreja Škrábika

8. 1. 1950 bol na zasadnutí kapituly zvolený za kapitulného vikára Daniel Briedoň, ale bol donútený k abdikácii. Ponuku od štátu prijal „pokrokový“ kňaz Ján Dechet, ktorý bol 13. 2. 1950 bez cirkevného schválenia inštalovaný za správcu Banskobystrickej diecézy, čo sa neblaho prejavovalo v jej živote. Vo štvrtok 13. 4. 1950 sa presne o polnoci začala akcia K proti mužským rehoľným rádom a 19. 8. zasa akcia R proti ženským rehoľiam. Veriaci v snahe brániť si rehoľníkov a sestričky boli tiež kriminalizovaní a odsúdení do väzenia. Po Prešovskom sobore 28. 4. 1950, na ktorom zlikvidovali Gréckokatolícku cirkev, nútili kňazov k prestupu na pravoslávie alebo k vystaňovaniu do českého pohraničia. Biskupské semináre boli rušené a príprava na kňazstvo mala byť sústredená na vzniknutú CMBF v Prahe a v Bratislave. Bohoslovci neprejavovali záujem o štúdium v týchto inštitúciách a radšej odchádzali na vojenskú službu, lebo školy vznikli bez súhlasu Svätej stolice. 12. decembra 1950 sa konal v Bratislave proces s „vlastizravnými“ biskupmi Vojtaššákom, Buzalkom a Gojdičom, ktorý bol zo strany vládnej moci vykonštruovaný a mal vyriešiť definitívne napätie medzi episkopátom a komunistickým režimom. Po smrti diktátora Stalina v roku 1953, ale najmä po roku 1956, kedy v Sovietskom zväze a následne aj v jeho satelitných krajinách nastáva obdobie destalinizácie a doba politického odmäku, sa politické pomery mierne uvoľnili, no postoj voči viere a náboženstvu zostal rovnaký.

Päťdesiate roky boli dobou krutého zaobchádzania s veriacimi ako s občanmi tretej kategórie, čo v rôznych podobách trvalo až do obrodného roku 1968, kedy sa občania nadýchali vánku slobody, ktorý však zahnila násilná normalizácia. Jej praktiky voči Cirkvi boli sofistikovanejšie ako v minulosti a o to nebezpečnejšie. Nepriatelia viery vo svojich prognózach ukazovali časový horizont, kedy náboženstvo zmizne z verejného života. Aj keď Cirkev má svoju hierarchickú štruktúru, je skôr živým organizmom ako organizáciou. Preto aj v najťažších chvíľach nedávnej minulosti si zachovala svoju identitu. Kiež by si ju zachovala aj v podmienkach slobody, lebo jej budúcnosť záleží aj od našej vernosti Kristovým ideálom.

AVATAR

*Veľkolepá výprava, neuveriteľné vizuálne efekty, rekordy návštevnosti kín, ale aj hodnotový guláš a množstvo otázok, na ktoré je možné dať len rozpačité odpovede. To je nový kinohit **Avatar**.*

Význam samotného slova avatar môžeme jednoduchým spôsobom vysvetliť ako zástupca konkrétneho jedinca, ktorý z nejakého dôvodu nemôže byť prítomný priamo, a tak je prítomný prostredníctvom avatara, ktorého sám ovláda.

Dej filmu je pomerne jednoduchý a ľahko predvídateľný. Odohráva sa v ďalekej budúcnosti, kde vojnový veterán Jake Sully, odkázaný na invalidný vozík, nastupuje na vedeckú misiu svojho zosnulého brata. Tá prebieha na vzdialenej exotickej planéte Pandora, kde ľudia ťazia nesmierne vzácnu horninu. Ťažbu im komplikujú miestni domorodci zvaní Navi. Navi majú modrú pokožku, sú asi tri metre vysokí a vzduch na Pandore, ktorý je pre ľudí nedýchateľný, u nich spôsobuje takmer nezničiteľné kosti, a tak – podľa jednej z postáv z filmu – „Je ťažké ich zabiť.“ Do tejto situácie vstupuje Jake, aby v osobe avatara, umelo vytvoreného z génov Navi a človeka, teda s myslou človeka a telom navia, našiel diplomatické riešenie a zabránil hroziacemu vzájomnému konfliktu.

Na prvý pohľad je Avatar ďalší z radu sci-fi filmov, ktoré nám na plátna kín servírujú americké štúdiá. Otázkou však zostáva, prečo je tento film iný ako ostatné. Ako je možné, že jeho návštevnosť a zisky poľahky lámu všetky doterajšie rekordy? Je to rozprávkový rozpočet, ktorý prináša kvalitné a plnohodnotné triky a efekty v 3D kvalite? Je to pútavý soundtrack Jamesa Hornera, ktorý podľa niektorých kritikov v poslednej dobe „vykráda“ sám seba? Kde hľadať korene úspechu, keď ani samotný príbeh nepôsobí prevratným dojmom? Sú to azda prvky new age, ktoré môžeme vidieť v kultúre Navi bezprostredne späté s prírodou, ktorá je pre nich božstvom? Alebo dualistické rozdelenie dobra a zla, kde vyprofilované charaktéry všetkých postáv stoja proti sebe na dvoch stranách tejto deliacej čiary v záverečnom boji, pričom vo svojom vnútri nemá ani jedna z nich pochybnosti o správnosti svojej veci? Je to vari nadpozemská krása pandorskej prírody, ktorá nás núti uvedomiť si, že čo je krásne, je aj dobré a ako také si zaslúži prežiť?

Takéto a podobné otázky asi sotva dokážeme zodpovedať. Jednu odpoveď však môžeme vyhlásiť s pokojným svedomím, a to že James Cameron dokázal natočiť naozaj impozantné umelecké dielo, ktoré sa – a na tom nič nezmenil ani neúspech pri udeľovaní tohtoročných oscarov – svojím technickým spracovaním veľkými písmenami zapísalo do histórie svetovej kinematografie.

Kňaz včera a dnes

Rok kňazov je zaiste jedinečnou príležitosťou nielen viac sa za kňazov modliť, ale aj sa v problematike kňazstva vzdelávať. Toto zameranie má vo svojom ciele aj cyklus biblických a teologických prednášok s názvom Kňaz včera a dnes. V mesiacoch apríl a máj sú aj pre vás v našom seminári pripravené prednášky na témy *Kritika a ideál kňazstva* (prednášajú Branislav Kluska a Anton Adam CM) a *Kňaz – učeník a ohlasovateľ Kráľovstva* (Michael Kolarčík SJ a Miroslav Klimant). Na všetkých sa preto tešíme 21. apríla a 19. mája o 19.³⁰.

Info: www.xaver.sk

EMfest

Že zas nové podujatie s príponou -fest? Možno. Zaujímavejšie sú však tie písmenká pred ňou. EM totiž znamená Eucharistia a Mária, pričom obidve tajomstvá viery sú nosnými piliermi stretnutia mladých s názvom EMfest. Akcia sa v termíne 29.-30. mája uskutoční na Starých Horách, pričom témou tohtoročného 4. ročníka festivalu je *Pán záchranca*. Jeho program vyplnia prednášky zaujímavých hostí o téme, sv. omše, modlitba ruženca i adorácie. Pozvanie organizátorov hlbšie prežiť chvíle s Pánom a o Pánovi môžu prijať mladí, no nielen oni.

Info: www.emfest.sk

Vysviacky diakonov a kňazov

Tohtoročná druhá júnová sobota bude pre mnohých dňom výnimočným. V tento deň sa totiž neuskutočnia len parlamentné voľby, ale aj vysviacka nových diakonov. Túto slávnosť doplní o sedem dní kňazská vysviacka, a tak naša diecéza dostane nových služobníkov oltára. Kým sa tak 12. a 19. júna stane, je potrebných ešte mnoho modlitieb za tých, ktorých si Pán vyvolil pre jeho službu. S vďakou za tieto modlitby prijmite i pozvanie na obidve udalosti.

Info: www.xaver.sk a www.bbdieceza.sk

dodá LÚČ

Poviedka o svetle

*V noci vyšlo slnko. Stalo sa to raz,
ale ľudia sa neradovali, po chrbte im prešiel mráz.*

*Zomreli a pritom mohli žiť,
nesprávnejšia voľba nemohla už byť.*

*Nebol to osud, ale voľba ľudí.
Odvtedy človek po tomto svete blúdi.
Hľadá svetlo, ktoré neprijal.
Stretol ho Tmavý, ale ten ho nezískal.
Ten nemá čo ponúknuť, iba prázdne sny,
a tak v bolesti človeka míňajú sa dni.*

*Až svitol deň, jeden ako tisíc.
On vstal z hrobu a ty to svetlo chytíš.
Dostal si ho zadarmo, odvtedy ho máš.
A tak Kristus je tá cesta, podľa ktorej hráš.*

Peter Píš